

Viitealueiden tarkennuksia ja tutkimuskäytännön muutos

Tutkimukset:

P-Karsinoembryonaalinen antigeeni (P-CEA, atk nro 6363)
 P-Kreatiinikinaasi, MB-alayksikkö, massa (P-CK-MBm, atk nro 4525)
 P-Kortisoli (P-Korsol, atk nro 2128)
 P-Prostata spesifinen antigeeni, vapaa ja kokonais (P-PSA, atk nro 4869, P-PSA-V, atk nro 4900),
 P-Natriureettinen peptidi, N-tyyppin terminaalinen propeptidi (P-ProBNP, atk nro 4760)
 P-Sukupuolihormoneja sitova globuliini (P-SHBG, atk nro 2737)

Tykslabin käyttämien immunokemiallisten määrittämenetelmien menetelmävalmistaja (Roche Diagnostics GmbH, Mannheim, Saksa) on täydentänyt menetelmävalikoimansa dokumentaatiota ja osaa niistä viiteaineistoista, joihin valmistajan ilmoittavat viitealueet perustuvat. Tykslab ottaa käyttöön näihin ja eräisiin muihin lähteisiin perustuvat viitealueiden ja päätösrajojen tarkennukset **1.10.2018 alkaen**.

Samassa yhteydessä muutetaan vapaan PSA:n (P-PSA-V, 4900) automaattista jatkotutkimuskäytäntöä siten, että vapaan PSA:n määrittäminen tehdään automaattisesti niistä näytteistä, joissa PSA:n kokonaispitoisuus on **2 - 15 µg/l** (aikaisempi käytäntö: määrittäminen PSA:n kokonaispitoisuuden ollessa 2 - 11 µg/l).

Viitealueiden tarkennusten yhteydessä määrittämenetelmät ja niiden tulostasot, sekä näytteiden oton, käsittelyn, säilytyksen ja lähettämisen ohjeistukset säilyvät ennallaan.

Tutkimus	Uusi viitealue	Lisätietoja	Viiteaineisto	Viitealueen lähde	Käytöstä poistuva viitealue
P-CEA (6363) µg/l	< 4.7	Tupakoimattomat < 3.8 Tupakoivat < 5.5	352 20-69 v ikäistä henkilöä, 95 persentiili	Menetelmävalmistaja	< 3.4
P-CK-MBm (4525) µg/l	Miehet < 4.9 Naiset < 6.2		416 miestä ja 463 naista, 99 persentiili	Menetelmävalmistaja	< 6
P-Korsol (2128) nmol/l	Klo 6-10 133-537 Klo 16-20 68-327		300 yli 21-vuotiasta henkilöä, 2.5 - 97.5 persentiili	Menetelmävalmistaja	Klo 6 - 10 172 - 497 nmol/l Klo 16 - 20 74 - 286 nmol/l
P-PSA (4869) µg/l	Miehet 40 - 49 v < 2.5 50 - 59 v < 3.5 60 - 69 v < 4.5 yli 70 v < 6.5	Vapaan PSA:n automaattinen määrittäminen, kun PSA:n kokonaispitoisuus on 2-15 µg/l.		Käypä hoitosuositus (1)	Miehet < 50 v < 2.6 50 - 60 v < 3.7 60 - 70 v < 4.8 yli 70 v < 6.9

Viitealueiden tarkennuksia ja tutkimuskäytännön muutos

Tutkimus	Uusi viitealue	Lisätietoja	Viiteaineisto	Viitealueen lähde	Käytöstä poistuva viitealue
P-SHBG (2737) nmol/l	Miehet 20 - 49 v 18 - 54 ≥ 50 v 21 - 77 Naiset 20 - 49 v 32 - 128 ≥ 50 v 27 - 128		415 miestä ja 343 naista. Viitehenkilöiden BMI ≤ 30 kg/m ² , ei ehkäisyvalmisteita käyttäviä, 5 - 95 persentiili	Menetelmävalmistaja	Miehet 15 - 48 Naiset 26 -110
P-ProBNP (4760) ng/l	Miehet 18 - 44 v < 86 45 - 54 v < 121 55 - 64 v < 210 65 - 74 v < 376 ≥ 75 v < 486 Naiset 18 - 44 v < 130 45 - 54 v < 249 55 - 64 v < 287 65 - 74 v < 301 ≥ 75 v < 738	Sydämen akuutin toiminnan- vajauksen päätösrajat (2) Rule in: <50 v > 450 50-75 v > 900 >75 v >1800 Rule out: Kaikki <300	1981 18 - 65 v ikäistä verenluovuttajaa ja 283 50 - 90 v ikäistä viitehenkilöä, 97.5 persentiili	Menetelmävalmistaja	Miehet < 50 v < 84 50 - 65 v < 194 Naiset < 50 v < 155 50 - 65 v < 222

Tiedustelut:

Tykslabin päivystys- ja automaatiolaboratorio os 930, (31)31930; Skem Hanna-Mari Pallari, (31)35904; Oyl Pertti Koskinen, (31)31890

Kirjallisuus:

- Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin ja Suomen Urologiyhdistys ry:n asettama työryhmä. Eturauhassyöpä. Käypä hoito-suositus 27.5.2014.
- Januzzi JL et al. NT-proBNP testing for diagnosis and short-term prognosis in acute destabilized heart failure: an international pooled analysis of 1256 patients The International Collaborative of NT-proBNP Study. Euro Heart Journ 2006;27(3):330-337.

Hanna-Mari Pallari
 sairaalakemisti
 Tykslab
 Kliininen kemia

Pertti Koskinen
 osastonylilääkäri
 Tykslab
 Kliininen kemia

Paula Grönroos
 ylilääkäri, vastuualuejohtaja
 Tykslab, Tyks Laboratoriotuotimialue

Jakelu: VSSHP:n yksiköt, Turun hyvinvointitoimiala, VSSHP:n alueen terveyskeskukset, Tykslab muut asiakkaat